

Slovenija ne upošteva usklajenega predloga

Krivična razdelitev finančnih podpor iz Slovenije je že dlje časa predmet vročih razprav: potem ko so bile objavljene številke, so se ljudje spraševali, kakšne cilje zasledjuje Slovenija s protežiranjem enih in očitnim zapostavljanjem drugih, beri Zvezo slovenskih organizacij. Prozoren izgovor »ker se niste uskladjali« (enim se pač ni bilo treba, ker so bolje vozili brez usklajevanja) je odpadel, po večkratnih sestankih je do dogovora prišlo, a zgodilo

se je tisto, kar so prerokovali tisti, ki so bili najbolj črnogledi: denarja bo za našo organizacijo in za časopis Slovenski vestnik še za tretjino manj kot lani!

Ker je Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu zelo skrivnosten, kar zadeva višino podpor različnim organizacijam, trenutno še ni mogoče povedati kaj več o razmerjih podpor – za leto 1998, torej za že opravljeno delovanje, da se razumemo! Dejstvo pa je, da sta se predvsem Enotna lista (Andrej Wa-

kounig) in Mohorjeva (dr. Koren) zoperstavila usklajevanju in ni težko uganiti, zakaj.

Problemi se torej nadaljujejo in stopnjujejo. Že lani smo ob tem času dobili posebno »božično darilo«, ko je predsednik slovenske Ljudske stranke Marjan Podobnik rohnal na Koroškem o tem, kdo je vreden slovenskih podpor in kdo ne. Ker je zadeva dvignila nemalo prahu, se je letos sicer zgodilo isto, le bolj uglajeno in za zaprtimi vrati.

S. W.

Brezcarinske prodajalne ostajajo

Ob pridruženem članstvu Slovenije v Evropsko unijo sta predvsem sosedni Avstrija in Italija na Slovenijo izvajali kar precejšen pritisk, da mora čimprej zapreti vse brezcarinske prodajalne ob meji, češ da tako narekujejo pravila EU. Pristojni slovenski parlamentarni odbor je sklenil prej opraviti temeljito analizo, kaj to za slovensko gospodarstvo pomeni. Na nedavnem dunajskem vrhu petnajstere v EU včlanjenih držav pa sta se tudi Anglija in Nemčija zavzeli za ohranitev brezcarinskih trgovin, saj bi zaprtje pomenilo izgubo okrog 130.000 delovnih mest. Podporo sta dobili tudi od Francije.

Preberite

NOTRANJSKO Lovci v Sloveniji

Intenzivne stike s Slovenijo imajo tudi koroški lovci. Poročilo o lovu

na strani 3

DUNAJ

Koroški študentje

Redni občni zbor so imeli člani Kluba koroških študentk in študentov na Dunaju. O krizah in možnih perspektivah

na strani 3

ŠENTJANŽ

Zbor Tone Tomšič

Eden najboljših slovenskih zborov je navdušil v Šentjanžu. O tem

na strani 4

V Musilovi hiši v Celovcu je svojo novo zbirko pesmi predstavila Maja Haderlap, skozi večer in diskusijo je vodil Fabjan Hafner. Več o tem preberite na strani 4

PREBLISK

■ Predstavniki slovenskih društev in organizacij so morali prejšnji teden poslušati traktat uradnega zastopnika Republike Slovenije, da so vsi premalo Slovenci, premalo zavedni, odločni in podobno. Pridiga je bila izrečena iz ust močnejšega; Slovenci na Koroškem so pač v veliki meri finančno odvisni od tistega, ki ga v Sloveniji imenujejo tako radi »matični narod« in mislijo s tem na oblastne strukture. Koroški Slovenci so takega obravnavanja zviška že navajeni od Avstrije, zato jim ni bilo težko molčati in si misliti svoje.

Toda – očitki so bili namenjeni ljudem, ki so dokazali, da so mogli in hoteli že skozi generacije najhujših pritiskov obdržati svoj jezik in kulturo, pod rajnko Av-

stroogrsko, v zapletih s prav tako rajnko Jugoslavijo, v času nacionalsocializma, preganjanj in stigmatiziranja. Vemo, da tudi tako imenovani izseljenci iz Republike Slovenije niso ravno vzgled narodne zvestobe in pripadnosti. Morda bi kazalo take iniciative prenesti kam drugam?

Kako je s slovenstvom?

Vsekakor pa so očitki za koroške Slovence žaljivi in ne zadenejo bistva. Vzrokov asimilacije, proti katerim se borijo prav ti predstavniki, so številni in različni. Če pa je mišljena s tem državljanska zvestoba kakor drugi državi kot je Avstrijska, potem bo treba v Ljubljani razčistiti še marsikater pojem.

S. W.

K & K CENTER V ŠENTJANŽU VABI NA SIMPOZIJ

»Zbiranje, ohranjanje in prezentacija zgodb iz zgodovine«

O DELU KRONISTOV IN RAZISKOVALCEV REGIJE

začetek v petek, 18. 12. 1998, ob 20. uri v Šentjanžu
s predavanjem G. Hörmannseiderja

v soboto, 19. 12. 1998, od 9. ure dalje predavajo:

dr. Avgustin Malle, Mihi Petschnig, dr. Anton Feinig,
Adolf Branz, prof. Štefan Pinter

ob 16. uri zaključna diskusija

MEDIJSKA SCENA V SLOVENIJI

Avstrija je prava puščava

Po najnovejši raziskavi javnih medijev (ki naj bi služila tudi vključevanju v Evropsko unijo) ima Slovenija nadpovprečno razvito medijsko strukturo. To napolnjuje kar preko sedemsto (700) tiskanih medijev (časopisi – dnevniki, tedniki, revije, glasniki, strokovni mediji itn.), preko sedemdesetih radijskih postaj, ter ob nacionalni osrednji televiziji še petinštirideset televizijskih oddajnikov.

Ob razpravi o medijskem zakonu v državnem parlamentu se seveda vsak od medijev bori za svoje preživetje. S strani ne-državnih prevladuje mnenje, da naj bi bila osrednja nacionalna radijska in televizijska hiša Slovenija v Ljubljani nekomer-

cialna, ker bi tako zasebne laže preživele, saj bi jim pripadlo več sredstev od reklam.

Kriteriji Evropske unije, Sveta Evrope in drugih t. i. demokratičnih evropskih institucij bi se ob zelo strogem sprejemanju »nedemokratičnih nekdanjih vzhodnoevropskih držav« v svoje vrste morali ob slovenskem primeru kar naenkrat zrušiti. Spomnimo se le avstrijskega primera ob monopolu ORF. Pridobitev licenc »Korotana« in »Agore« je skoraj izjema. Toda ne, Evropa zahteva demokratičnost, pa čeprav je njena celo nižja od zahtevane, Evropa zahteva zaščito manjšin, pa čeprav jo njene usidrane članice samo delno ali pomanjkljivo uresničujejo. Evropa je pač Evropa in kar ji ustreza, rada sliši, ostalo pa prilagodi svojim kriterijem po načelu: »Ni pomembno, kako ravnam jaz, pomembno je, kaj ti diktiram.«

J. R.

VABILO

Otvoritev
obnovljene šole
z novo telovadnico
na Obirskem

v četrtek,
17. decembra 1998

Spored bodo oblikovali šolarke in šolarji ter MoPZ »Valentin Polanšek«

Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKA
PROSVETNA
ZVEZA
vabi na

47.
SLOVENSKI
PLES

v soboto, 9. januarja 1999, ob 20. uri
v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu
Za ples bo igral ansambel »VAGABUNDI«
Polnočni show »MAKE UP« iz Slovenije
Prisrčno vabljeni!

Predstavniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem so v zadnjih devetih letih sodelovanja v sosvetu dokazali, da se znajo dogovoriti glede porazdelitve finančne podpore, ki jo Urad zveznega kanclerja namenja slovenski narodni skupnosti na Koroškem in Urad zveznega kanclerja je dokazal, da se v glavnem drži usklajenega predloga, ki ga sosvet večinoma soglasno sklene. Te izkušnje so zelo pomembne in so dobile s postopkom za imenovanje članov sosveta tudi svojo potrditev. Avstrijska država izhaja – tako kot to predvideva tudi Okvirna konvencija za zaščito narodnih manjšin Sveta Evrope – iz dejavnosti pluralistično organizirane manjšine. Skratka je sosvet nekaka negacija oblastniškega boja znotraj manjšine in zato je prišlo tudi do tega, da sta tudi SPZ in KKZ dobili status reprezentativnih organizacij, kar bo pomenilo, da bosta v bodoče samostojno imenovali svoje člane za sosvet.

Tudi R Slovenija upravičeno želi usklajenost manjšine pri porazdelitvi finančnih sredstev, ki jih ji namenja. Zato je zelo pomembno, da je parla-

Dr. Marjan Sturm

mentarna komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu sprejela sklep, da bo R Slovenija upoštevala usklajen predlog manjšine. Zato sta ZSO in NSKS takoj iniciirala usklajevalni sestanek, na katerem so

Transparenca pri usklajevanju manjšine je potrebna na vseh straneh

sodelovali tudi predstavniki SPZ, KKZ in cerkve, da uskladiata predlog za Avstrijo in za Slovenijo. Sosvet je usklajen predlog sklenil, v Sloveniji pa predloga pri Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu niso v celoti osvojili. Razlogov zato je očitno več, vsekakor je bilo slišati več razlag. Kljub temu pa je razveseljivo – sicer post festum in kljub usklajenemu in podpisanemu predlogu za leto

1998 (!) – da je državna sekretarka gospa Logarjeva te dni poudarila, da morata ZSO in NSKS za leto 1999 predložiti usklajen predlog za porazdelitev finančne podpore R Slovenije. Obe osrednji organizaciji pa bosta v ta proces usklajevanja seveda pritegnile vse segmente delovanja slovenske manjšine na Koroškem.

Če se bo Slovenija držala stališča parlamentarne komisije, potem je pričakovati, da bo prišlo do usklajenega predloga, pa čeprav nekateri na Koroškem, predvsem predstavniki deželne EL temu nasprotujejo.

Eden izmed razlogov za konflikte na Koroškem je namreč imel za osnovo prav dejstvo, da so si od tega nekateri pričakovali in tudi dobili večji delež finančne pomoči iz Slovenije. Zato bo v veliki meri odvisno tudi od predstavnikov R Slovenije, da bo prišlo do uskladitve podpor. Predpogoj za to bo transparenca financ. Kajti kdor nima kaj skrivati, ima poštene namene.

Zeleni za upoštevanje manjšin v zakonu o ORF

Govornica za manjšine pri Zelenih, parlamentarka Terezija Stoisić, zahteva pri novelizaciji zakona o radiu in televiziji večje upoštevanje narodnih skupnosti in njihovih jezikov tako v javnih kot tudi v privatnih programih. Narodne skupnosti nujno potrebujejo prisotnost v javnosti, da niso povsem potopljene ob rob in sodobni elektronski mediji imajo v današnji komunikacijski družbi osrednji pomen.

Predlog za novelizacijo zakona, ki so ga izdelali Zeleni, konkretno navaja, da je treba pri oblikovanju programa v nemškem jeziku posebno pri deželnih studiih na Dunaju, Gradiščanskem, Koroškem in Štajerskem posvetiti posebno pozornost narodnim skupnostim in oddajati tudi v njihovih jezikih. V predlogu za novelizacijo pa je tudi zahteva, da morajo biti v kuratoriju ORF zastopniki manjšin. »Ni jasno, zakaj morajo biti v teh central-

nih gremijih zastopani na primer avtomobilisti in turistični delavci, narodne skupnosti pa tam nimajo prostora,« pravi Stoisićeva.

Predlog, ki so ga dali Zeleni, je izdelan na osnovi drugega predloga, ki so ga pripravili že leta 1987, toda takrat ga parlamentarci drugih frakcij niso potrdili. Medtem pa se je na področju radija in televizije že veliko spremenilo in možnosti oddajanja tudi za privatne oddajnike so pokazale, da je nujno treba zagotoviti večjezičnost v javnopravni radioteleviziji. »Od tega bo profitiral tudi ORF, ki je legitimiran prav z medijsko oskrbo vseh Avstrijk in Avstrijcev – in s tem tudi narodnih skupnosti,« pravi Stoisićeva in upa na širšo podporo v parlamentu.

ORF ima trenutno 355 minut programa v slovenščini in 292 minut v hrvaščini na teden, poleg tega polurno televizijsko oddajo za vsako od teh narodnih skupnosti. Madžari na Gradiščanskem imajo pol ure radijskega programa na teden, štirikrat na leto pa polurno televizijsko oddajo. Čehi, Slovaki in Romi pa nimajo doslej nobenih možnosti za oddaje v svojih jezikih.

MARIJA JURIC-PAHOR

Svoboda, enakost – in »bratski« MI

O aktualnosti državljsko-nacionalne deklaracije o človekovih pravicah

Leta 1789 je francoski narodni zbor objavil deklaracijo o človekovih pravicah, ki je danes, več kot 200 let kasneje, še vedno izjemen preizkusni kamen svobode vsakega posameznika posebno na zahodu. (Povzetek iz »Stimme«)

Često so občudovali vsebino tega teksta, a ga le redko prepoznali kot tendenco, ki nosi v sebi nacional(social)izem. Slepota, ki je v zvezi predvsem z ženskami, pripadniki etnij ali z drugimi »eksistencialnimi manjšinami«, je skoraj popolna.

V oči bode predvsem troje: povezanost človekovih pravic z narodom, nacijo, ki pride do izraza v nacionalnem. »Izvir suverenosti je v svojem bistvu v narodu (naciji). Nobeno telo, noben posameznik ne more izvajati avtoritete, ki ne izhaja iz nje.« (Čl. III.) Drugič, vsebuje prepoved diferenciranja in pravi, da so vsi ljudje enaki – govori: nacionalni, ne pa različni po spolu, religiji, etniji, socialnem položaju ali ideološko. Tretjič pa je prisotna logika »enega«, merjenega po moškem merilu. Beseda »državljan« in »človek« te deklaracije pomeni le »moški«, apel k »svobodi, enakosti« je veljal najprej le za »brate«.

Naj opozorim, da so te tri točke prevzeli v vse ustave modernih nacionalnih držav in se sklicujejo na svobodo, enakost in bratstvo.

Absolutizacija nacije

In res je ta absolutizacija privedla do zahteve po nacionalnih pravicah, ne pa do zaščite njihovih posebnosti in individualnosti. Tako se je uveljavilo načelo »fiktivne etnicitete«, ki služi poenotenju »naroda« ali »etnijske«, ta pa spet eni sami stvari: ohranjanju ali ustanavljanju nacionalne države. Ideologija in gibanje, ki se poraja ob tem, je zaobjeto s pojmom »nacionalizem«. Ta se je v 19. in 20. stoletju tako zelo razširil, da je prevladal vse lojalnosti, pa tudi zdaj spet dviga glavo: stremljenje po tem, da bo lastna država bolj veljavna na račun drugih.

Na te »druge« se gleda kot na tujek v telesu, bodisi ker so bolj odporni do integracije, bodisi zato, ker so se »preveč integrirali« in so zato sumljivi. To so po stari navadi ženske, pa tudi moški, ki svojih delovnih ali generativnih sil ne posvečajo »nečemu višjemu«, pa etnične in narodne manjšine, pa tudi tisti, ki ne odgovarjajo krščansko-sketskemu, nacionalnemu in moralnemu kodeksu. Dejansko niso bili – kot se tako lepo reče – »rojeni svobodni in z enakimi pravicami. Vsi so bili in so izpostavljeni »namenu države« in/ali »podli« intolranciji – dokler niso končali v KZ ali na morišču.

Pa njihova prva osebnost? Kako jo ščititi? Tako, da se prilagodi državljsko-nacionalnemu (prav)nemu redu? (Kakor sugerira izrek: »Du nix Jüdin, du Mensch!«) Ali pa tako, da se zavzema za »politiko razlik«,

kar bi pomenilo premagovanje teh miselnih podob v tem redu?

Prepoved razlikovanja

Zagovorniki tega državljsko-nacionalnega pravnega reda zanikajo razliko med »seboj« in »drugimi« tako, da jih poskušajo razglasiti za »neeksistirajoče«. (...)

Tisto, kar je »žensko«, je bilo izrecno prepovedano kot znak za razlikovanje, kar je izven zakona in nekaj, kar v načelu ne more imeti nobenih pravic.

Tudi Židom se ni godilo veliko drugače. In tedaj je bilo

formulirano: »Židom kot narodu je treba vse preprečiti, kot ljudem pa vse dovoliti. Postanejo naj državljani«. Tej miselnosti naj bi se uklonile tudi vse etnične manjšine. Celotna manjšinska zaščita, ki je zaživela po prvi svetovni vojni, deluje po tem principu, že zato, ker tako imenovana pravica samoodločanja vsebuje tudi pravico do oblikovanja lastnega naroda. Dogaja se to, da tudi ljudstva oz. pripadniki etnij izgajajo razliko med »seboj« in »drugimi«.

Nadaljevanje prihodnjč

BOROVLE

Seja občinskega sveta

Boroveljski občinski svet je imel 15. decembra svojo redno občinsko sejo; Volilno skupnost Borovlje sta zastopala občinski odbornik mag. Peter Waldhauser ter dr. Franc Wutti, namestnik občinskega odbornika. Glavna točka dnevnega reda je bil redni proračun za leto 1999, ki znaša 121,7 milijona šilingov ter izredni v znesku 13,337 milijona.

Boroveljska občina je namenila za otroško varstvo v občini 7,5 milijona, toda – kot kaže – od tega nič za dvojezični vrtec! Na večkratno vprašanje mag. Waldhauserja, koliko od te vsote je namenjeno za dvojezično vzgojo, je župan Krainer odgovoril izmikajoče, da naj bi o tem razpravljala občinski svet

pozneje na kakšni občinski seji. Mestna svetnica Renate Buchmayr je dodala, da je vsota za otroško varstvo zato tako visoka, ker protrebujejo občinski vrtci pač nekaj več za renoviranje starega pohištva. Dr. Wutti je na seji opozoril, da se že po vsej Evropi trudijo za dvo- oz. večjezičnost in citiral dr. Henninga Wodeja iz Kiela, ki je o tem predaval na seminarju o dvojezičnih otroških vrtcih (prireditelji dežela Koroška in Urad zveznega kanclerja) v začetku decembra ob Habnarjevem jezeru. Dr. Wutti je tudi omenil, da 26 odstotkov vseh staršev na južnem Koroškem in s tem tudi v Borovljah prijavlja svoje otroke k dvojezični vzgoji. Vzgojni načrt občine Borovlje pa je s svojo nemško enojezičnostjo usmerjen v preteklost in spada v čas nacionalizmov devetnajstega in ne v konec dvajsetega stoletja.

CENTER AVSTRIJSKIH NARODNIH SKUPNOSTI

Predstavljen nov »Volksgruppenreport«

Tudi letos je dunajski Center avstrijskih narodnih skupnosti izdal (na 246 straneh) obsežno poročilo o položaju narodnih skupnosti v Avstriji in 14 avtorjev se ukvarja predvsem s pravnim položajem znotraj avstrijske in pa z ozirom na okvirno konvencijo Evropske unije, se pravi z manjšinsko zaščito v Avstriji z ozirom na EU.

Knjiga je zelo informativna in je je več kot polovica namenjena Slovincem v Avstriji (Slovinci na avstrijskem Štajerskem so obravnavani v posebnem prispevku). Ne manjka pa tudi kritike na lanskoletno spomenico avstrijskih narodnih skupnosti, kar pa seveda ne čudi, saj vemo, da je vodstvo tega centra in s tem oblikovanje knjige v rokah Narodnega sveta – tako je slika vendarle nekoliko enostranska in tendenciozna. Zanimiv je prispevek dr. Hannesa Tretterja z Boltzmannovega inštituta za človekove pravice na Dunaju, ki se ukvarja med drugim tudi s terminologijo okoli manjšin – v različnih državah namreč isti termin lahko pomeni nekaj drugega oz. le podobnega, prav tako v primeru okvirne konvencije.

Torej – za dvojezični vrtec v Borovljah tudi v letu 1999 očitno ne bo podpore in občani, ki hočejo znati več kot le en jezik, bodo prav tako očitno – izključeni iz občinskega srbstva, kakršnega imajo enojezični. -ti

ŠKOF KRENN: »LAŽNIVCI NAJ DRŽIJO GOBEC«

Tragikomedija avstrijske katoliške cerkve

Ko je pred osmimi leti dr. Kurt Krenn postal škof v Nižji Avstriji, so se njegovi nasprotniki vlegli pred vhod stolnice sv. Štefana na Dunaju in protestirali zoper njegovo posvečenje. Tedaj je le malokdo v Avstriji vedel za dr. Krenna. Danes pa šteje med avstrijske medijske zvezde. Krenn je v zadnjih letih zaslovel kot fundamentalistični katoliški škof, ki se zoperstavlja duhu drugega vatikanskega koncila. Oklepa se konzervativne (seksualne) morale, ki je v vedno večji meri v nasprotju z življenjsko realnostjo vernikov in nevernikov. Zagovarja celibat, pa čeprav cerkev nima zadostnega duhovniškega naraščaja in striktno odklanja enakopravno vključevanje žensk v cerkveno hierarhijo.

Škof Krenn je s svojim avtoritarnim in fundamentalističnim ter včasih tudi prostaškim stilom (»lažnivci naj držijo svoj gobec« je dobesedno dejal v avstrijski televiziji) in očitno misleč na svoje škofovske kolege) šele (so)povzročil širok odpor cerkvene baze. Ta je organizirala podpisno akcijo, ki jo je podpisalo več kot pol milijona

na ljudi in je zahtevala demokratizacijo cerkve. Povod za podpisno akcijo je bil škandal okoli bivšega dunajskega kardinala dr. Groerja, ki so mu nekdanji gojenci očitali homoseksualna nagnjenja in seksualno zlorabo. Masiven protest avstrijskega prebivalstva je Groerja prisilil k odstopu.

Medtem ko so drugi škofje, ki se v osnovni idejni orientaciji sicer ne razlikujejo od Krenna, spoznali, da je treba s cerkveno bazo vsaj govoriti in s tem preprečiti nadaljnjo erozijo v katoliških vrstah, pa Krenn trmasto vztraja na pozicijah »resnice, ki pride od zgoraj«, kar naj verniki kratkomalo sprejmejo. V tej orientaciji ima Krenn močne zagovornike v Rimu.

Toda načrt reevangelizacije Avstrije, ki jo je papež v preteklih desetih letih sprožil z imenovanjem nekaterih ultrakonzervativnih škofov (Groer, Krenn idr.) ni uspel. Nasprotno: odpor zoper to linijo je zajel najširše sloje vernikov, tja do najvidnejših cerkvenih dostojanstvenikov. Groer in Krenn sta v svojem radikalnem fundamen-

talizmu prisilila k distanci celotne tiste škofove, ki se z načrtom reevangelizacije sicer strinjajo.

Ozadje tega konflikta je proces modernizacije avstrijske družbe, individualizacija življenja z vsemi prednostmi in pomanjkljivostmi ter s tem povezana sekularizacija družbe. Na ta izziv katoliški fundamentalisti odgovarjajo s poskusom reevangelizacije. V tem ni prostora za odprtost, za dialog, za enakopravnost žensk, za solidarno razpravo o tako imenovanih tabu-temah (seksualnost, celibat ipd). Drugi, sicer konzervativni, a za položaj cerkve zaskrbljeni škofje pa so spoznali, da se morajo odpreti za dialog s cerkveno bazo tudi tedaj, če ta zahteva stvari, ki so (še) v nasprotju z veljavno cerkveno doktrino.

Ta zgolj taktični konflikt znotraj katoliške cerkve bi pred desetletji še ostal za debelimi zidovi avstrijskih škofovskih dvorov. Toda v času moderne medijske komunikacije je tak konflikt izredno zanimiv. Škof Krenn spretno igra na to karto in s tem izziva tudi svoje cerkvene kolege.

Zato v Avstriji verniki in neverniki dnevno z odprtimi usti (bodisi iz sramu, bodisi iz škodoželjnosti) sledimo temu konfliktu po časopisju, televiziji in drugih medijih. In iz dneva v dan se ton razprave zaostrojuje.

Vse kaže, da je konflikt znotraj avstrijske katoliške cerkve dosegel svoj višek. Krenn je bolj ali manj izoliran, toliko bolj pa je zasidran v Vatikanu. In iz tega izhaja tragikomična slika, da se vrstijo javni pozivi, ki zahtevajo njegov odstop. Toda tega ne terja samo cerkvena baza. To zahtevajo npr. cerkveni redovi (benediktinci idr.), dunajski generalni vikar dr. Schüller in vrsta katoliških uglednih duhovnikov in intelektualcev. Vse kaže, da se avstrijska škofovska konferenca želi znebiti svojega kolega, toda odpoklicati ga more le Rim. Tam pa ima Krenn svoje zaveznike.

Vsakodnevna peep-show katoliške cerkve odpira zanimiv vpogled v njeno notranjost. To pa cerkvi ustvarja hude preglavice, ker postaja prozorna z vsemi hibami in »grehi«. S tem pa izgublja nimbus moralne in-

stance. Javna debata je odkrila, da tudi škof Krenn uporablja prostaški jezik in da je bivši kardinal Groer zaradi seksualne zlorabe mladostnikov moral odstopiti.

Iz vidika katoliške cerkve je popolnoma nepomembno, katera ideološka linija je pravilna, fundamentalistična ali (taktično) zmerna. Način, kako se konflikt znotraj avstrijske katoliške cerkve razrešuje, pa je za cerkev kontraproduktiven, saj ruši temelje njene oblastne hierarhije. Za cerkveno bazo samo pa je kriza katoliške cerkve možnost za resnično obnovo. Bazičnega gibanja, ki je nastalo znotraj cerkve, nihče ne more več zatreti, ne sam papež in ne katoliški škofje. Proces demokratizacije od spodaj se bo nadaljeval. Za nevernike pa je postalo jasno, da so Krenni in podobni največji sovražniki cerkve same in da cerkev tudi zaradi tega ni več tista dominantna družbena in moralna instance v Avstriji, za kar je veljala še pred desetletji.

Marjan Sturm

(Članek je izšel v zadnji številki »Mladine« v Ljubljani)

KLUB PRIJATELJEV LOVA CELOVEC

Bili smo v gosteh pri lovskih prijateljih na Notranjskem

Zorno mesto za lov na visoko divjad je bilo napovedano ob 7. uri zjutraj v Cerknici. Vsi smo zamudili napovedano uro, presenetila nas je zima. V Cerknici so nas pozdravili in pričakali predsednik LZ Slovenije Jože Strle, namestnik in tajnik ZLD Notranjska. Nato nas je Dari Zapušek spremljal v Babno polje. Tam so nas pričakali lovci domačini, bivši člani LD Babno polje in lovci gostje iz Gorice in LD Števerjan. Pozdravil nas je lovovodja Vladimir Furlani in nam povedal, kaj se lovi in česa se ne sme streljati. Lovi se jelen z neenakimi kronami, mladiči in košuta, srna in srnin mladič. Medveda se ne strelja. Če bi se vseeno pojavil v lovišču, ga napodiš z glasnim krikom, ris in volk se ne streljata. Začela sem se zavedati, v kakšnem veličastnem lovišču se nahajam. Nato smo se razdelili na tri skupine odpeljali v lovišče mogočnih jelovih gozdov pod Snežnikom na Notranjskem. V treh pogonih smo obkolili Telebačnik, Veliki Srb in Veliki Vovkovec.

Ker je zapadlo ponoči precej snega, smo to čutili tudi podnevi. Z dreves se je usipal sneg, kakor rahlo grmenje se mi je zdel ta naravni in povsem upravičeni pojav. Divjad se tudi ne premika rada, če pada sneg z drevja. Varuje se tako pred železjem, ki ga nosijo lovci s seboj. Pri tretjem pogonu, ko nam je sijalo že sonce v hrbet, nam je uspel gojit-

veni odstrel. Na poti v lovišča smo se vozili mimo spomenikov, spremljevalci lovci so nam pripovedovali o polpretekli zgodovini Babnega polja, ki je bilo

Koroški lovci med prijatelji na Notranjskem

28. julija 1943 požgano, oropano, ljudje pa postreljeni. Po letu 1943 je tam nastalo svobodno ozemlje. Pod Snežnikom so nastale partizanske bolnišnice. Še danes nas spominjajo spomeniki in grobnica talcev na ta krvavi čas v tem stoletju. Poklonili smo se uplenjeni divjadi. Gostitelji LD Babno polje so nas povabili v lepo lovsko koč. Predsednik LD Babno polje Srečko Troha nas je pozdravil in izrazil željo, da mu je v čast in veselje, da smo kljub neprijetnemu vremenu prišli in se pogumno podali v zasneženo lovišče. Predsednik Kluba prijateljev lova Mirko Kumer se je zahvalil Lovski družini Babno polje za

DUNAJ

Ob 75-letnici slovenskega študentskega kluba

Zadnji petek, 11. decembra, so se slovenske študentke in študentje na Dunaju zbrali na svojem rednem občnem zboru

v klubskih prostorih v Mondscheingasse. Prisotnost ni bila ravno mnogoštevilna, pa tudi vzdušja, ki bi ustvarjalo svečanost ob 75-letnici obstajanja kluba, pravzaprav ni bilo. Res pa je, da so obletnico praznovali že letos poleti v k & k centru v Šentjanžu v Rožu.

Nekateri so govorili, da je klubsko delovanje v hudi krizi, drugi so poudarjali, da so interesi študirajoče mladine dandanes povsem drugačni kot so bili nekdaj. Dejansko je bila izporočil razvidna tendenca, da je dejavnost v primerjavi z leti poprej popustila in da je v glavnem osredotočena na prireditve družabnega značaja in na zborovsko petje. Izjema zadnjega leta je bilo pravzaprav le politično delo v okviru MENS.

Nepreslišno pa je bil zaznaven tudi očitok, da slovenske študentke in študente narodno-politično delo ne zanima tudi zaradi tega, ker politična debata med koroškimi Slovenci ni več produktivna. Kritike na ta račun sicer niso javno izrekli, pač pa je bila prisotna v pogovorih z ugotovitvijo, da stalno ponavljanje istih političnih eskapad ustvarja celotno narodno politiko dolgočasno in nezanimivo.

Res pa je tudi, da so interesi študirajoče mladine drugačni, morda celo bolj različni kot so bili nekdaj. V tem pa je tudi jedro vprašanja, ali smo se pripravljeni odzvati na različne in-

terese današnje mladine. Dandanes pač ni tako, da bi dominirali samo politični interesi. Seveda bi pričakovali, da bi študentje kot kritičen korektiv celotne manjšinske stvarnosti spodbujali h kvalitetnejši politični kulturi med koroškimi Slovenci, vendar se to pričakovanje ne bo uresničilo, če ne bodo manjšinske strukture postale zopet zanimive za doraščajočo študirajočo mladino. Zaenkrat se v glavnem lahko identificirajo s kulturnim ustvarjanjem koroških Slovencev, torej s področjem, kjer so vidni rezultati.

O vsem tem se sicer javno na občnem zboru ni govorilo, to je bilo slišati v osebnih debatah, kar pa po svoje odraža današnjo krizo v narodnopolitičnem življenju.

Ne morem pa mimo dejstva, da je ob vsem razumevanju za tegobe študentskega življenja treba upoštevati vsaj nekatera osnovna pravila urejenosti v organiziranem študentskem življenju. Če na občnem zboru brez opravičila manjka predsednik, nekaj ne more biti v redu ...

Upati je, da bo novemu predsedniku Bojanu Wakounigu, ki prevzema tudi glavno uredništvo študentskega lista »Punt«, in novemu odboru uspelo ustvariti to, kar si želimo: dunajski klubski prostori v Mondscheingasse naj bi tudi za naprej združevali slovenske študente iz Koroške in jim dajali v vsej različni naravnosti študentskih interesov možnosti za njihovo politično, kulturno ali drugo življenjsko samoursničevanje.

Janko Malle

Marica Pradetto

APZ »TONE TOMŠIČ« V ŠENTJANŽU

Odmeven koncert duhovnih, božičnih in ljudskih pesmi

Ko je leta 1926 glasbenik France Marolt na takrat še mladi slovenski alma materi ustanovil moški pevski zbor Univerze v Ljubljani, gotovo nihče ni menil, da bi nekega dne iz njega nastal eden najboljših evropskih zborov. Že moški zbor

mi Slovenci. Legendarni so njegovi nastopi pod vodstvom Marka Muniha na Koroškem, med drugim v celovškem Domu glasbe sredi šestdesetih let, ko je zbor moral ponoviti Cankar-Pahorjev »Oče naš« in dodati šopek drugih pesmi. Preteklo ne-

občinstva ni motilo, kajti Apezejevi so pokazali, da slej ko prej delujejo in ustvarjajo, pač pojejo v smislu izročila in poslanstva, ki je oblikovalo njegovo delovanje. V ta sklop sodita kakovost ter spoštljiv odnos do kulturnega izročila lastnega in dru-

Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« na koncertu v Šentjanžu

Foto: SV

se je hitro uveljavil kot izjemen ansambel. V krutem času okupacije in kulturnega molka, ki je zajel slovenski narod med drugo svetovno vojno, so se številni člani zbora vključili v narodnoosvobodilni boj. Po vojni, leta 1946, ko se je življenje spet ustalilo, je zbor začel delovati v mešani zasedbi in pod imenom Akademski pevski zbor »Tone Tomšič«, imenovan po istoimenskem narodnem heroju. To ime si je zbor ohranil do danes, saj je postalo sinonim za kakovostno in vrhunsko glasbeno in pevsko kulturo.

Zbor je kaj hitro postal znan v celotnem slovenskem kulturnem prostoru in seveda med koroški-

deljo, 13. decembra 1998, popoldne je zbor na povabilo SPD »Šentjanž« in farne skupnosti pel v šentjanjski farni cerkvi. Po pozdravnih besedah predsednika Martina Moschitza in župnika p. Romana so pevke in pevci pod vodstvom Tržačana Stojana Kureta svoj koncert pričeli s staroslovansko liturgično »Bogorodica« in »Očenašem« Sergeja Rahmaninova. Zatem so se zvrstile slovenske umetne in narodne ter pesmi iz Istre in Amerike. Svoj razmeroma kratek koncert je zbor zaključil s adventnimi in božičnimi pesmimi. Dirigent je namreč zbolel za gripo in zategadelj je zbor svoj nastop skrajšal. To dejstvo pa navdušenja

gih narodov. Pred koncertom so poslušalci samodejno začeli peti adventne in božične pesmi. In odti v to zvočno kuliso ljudskega petja so Apezejevi prišli pred oltar, ter jo obogatili s svojim petjem.

Franc Wakounig

CELJSKI MUZEJ ZA OTROKE

»Hermanov brlog« – evropski muzej leta

V prednovoletnih dneh je v prvem stalnem otroškem muzeju na Slovenskem še posebej živahno, čeprav tudi med letom v njem ni nikoli tako »tiho in mirno kot v muzeju«. Otroški muzej »Hermanov brlog« domuje v središču Celja in je oddelek Muzeja novejšje zgodovine.

Otroške muzeje so po svetu začeli ustanavljati že na začetku stoletja, ko sta pedagogika in psihologija ponudili nove modele ukvarjanja z otroci in s svojimi odkritji povzročili ustanavljanje številnih novih institucij. Vsebinska delovanja otroških muzejev je namreč ves čas sledila razvoju pedagoške in psihološke znanosti.

Otroški muzeji otroke seznanjajo z naravno in kulturno dediščino, vzbujajo radovednost za umetnost in znanost ter spodbujajo in razvijajo njihovo ustvarjalnost. To pa se lahko dogaja tako v tradicionalno usmerjenem muzeju, ki temelji na zbiranju, hranjenju in razstavljanju različnih predmetov kot v muzeju, ki je nekakšen center interesnih dejavnosti. Največ otroških muzejev je kombinacija obeh usmeritev. V takih muzejih si otroci lahko razstavljene predmete ogledajo, se jih dotikajo, jih narišejo, pri tem

KOSTANJE

Obetavni projekt SPD »Drabosnjak« na Kostanjah

Na zadnjem občnem zboru Slovenskega prosvetnega društva »Drabosnjak« v nedeljo, 13. decembra, na Kostanjah, je bila v ospredju razprava predvsem pregradnja dela kulturnega doma. Že pred dvema letoma so se Kostanjčani skupno z obema osrednjima kulturnima organizacijama – SPZ in KKZ – zmenili, da bodo podstrešne prostore namenili stalni etnološki zbirki. Razstavne predmete je že pred leti v glavnem zbral pokojni Janez Lesjak, ki je dolga leta načeloval prosvetnemu društvu na Kostanjah in bil tudi njegova gonilna sila. Iz nekdanjega farovškega hleva je nastal »Drabosnjakov dom«.

S strokovno pomočjo etnološkega oddelka filozofske fakultete ljubljanske univerze in s pomočjo prizadevanja etnologa dr. Vita Haslerja ter s finančno pomočjo ministrstva za kulturo Slovenije je doslej uspelo adaptirati in popraviti podstrešne prostore Drabosnjakovega doma. Če pa bodo finančni pogoji ustrezali željam kostanjskih društevnikov v prihodnjem letu, bo morda jeseni 1999 že svečano odprtje nove etnološke zbirke v Drabosnjakovem domu.

Razveseljivo pri tem je, da je doslej društevnikom v popravilo doma uspelo vložiti 500 (brezplačnih) ur dela, stroški so se v glavnem nanašali samo na gradbeni material. To vsekakor priča, da je motivacija za dodatno uporabo Drabosnjakovega doma med domačimi izredno velika.

Interes za funkcionalno uporabo Drabosnjakovega pa že sedaj postaja doma vedno večji, saj se ga poslužujejo širši sloji, predvsem tudi nemško govoreči vaščani. Ker v kraju ni drugih zbirališč, so nekateri (zaenkrat predvsem upokojenci) našli pot v Drabosnjakov dom. To je vsekakor pozitiven razvoj, ki domu odpira več razvojnih možnosti.

Kljub vsem obveznostim in delovnim dolžnostim za finalizacijo pregradnje doma v prihodnjem letu pa je bilo na občnem zboru slišati tudi nekaj nepreslišnih želja, kako bi se Drabosnjakov dom kot kraj kulturnega srečanja lahko prezentiral v bodočnosti. Oživitve Drabosnjakovih gledaliških predstav, mladinske kulturne delavnice (dom bo nudil primerno infrastrukturo za zunajšolsko izobraževalno dejavnost), izobraževalne ekskurzije ... Razmišljanja, ki jih bo mogoče udejaniti, če bo toliko dobre volje, kolikor je je trenutno za funkcionalno pregradnjo v večnamensko uporabo doma.

Občni zbor je tudi za naslednji dve leti potrdil dosedanj odbor na čelu s predsednikom Hanzijem Dragaschnigom.

J. M.

Skupina »La sedon salvadie«

KULTURNA TABERNA PRI JOKLNU

Ritmična »Divja žlica«

Kulturno društvo pri Joklnu je po dolgem spet dalo krepek življenjski znak in pretekli petek vabilo na koncert v kulturno taberno, na katerega se je odzvalo veliko število navdušenih obiskovalcev. Koncertirala je

nenavadna skupina »La sedon salvadie«, ki obstaja že od leta 1982 dalje in je multietnično sestavljena. V njihovi glasbi se prelivajo različni jeziki in glasbeni elementi iz Furlanije in Istre. Izredno ritmično glasbo tvorijo stara izvorna glasba in glasbila, povezana z novimi stilnimi elementi. Koncert je bil čudovito potovanje skozi čas naših bližnjih sosedov.

M. Š.

uporabljajo različne delovne liste, sodelujejo v delavnicah, pri učnih urah, poslušajo predavanja, obiščejo različne tečaje ter se udeležijo demonstracij.

Celjski otroški muzej združuje obe usmeritvi in je namenjen otrokom do četrtega razreda osnovne šole. Njegova maskota je Herman Lisjak, ki ga je »ustvarila« ilustratorka Jelka Reichman. Simpatični in nagejivi Herman si je ime sposodil pri samih celjskih grofih in je prisoten povsod po muzeju, na zloženkah, zvezkih, blokih, slikanicah, plakatih, dežnikih, nalepkah ...

Poleg razstavnih prostorov in depoja ima »Hermanov brlog« še otroško galerijo, kjer so razstavljeni izdelki otrok, muzejsko delavnico in igralnico, muzejsko gledališče, trgovinico, iz katere se ne da oditi, ne da bi kaj kupili in nadvse prijazno slaščičarno. Barve, ki se pojavljajo v celotni nadvse dodelani grafični podobi, opremi in svetilih so rdeča, rumena, zelena in modra. Nemogoče je z besedami opisati vso veselost in estetsko razsežnost celotnega muzeja. Celostna grafična podoba in idejni projekt opreme sta delo arhitekta Rada Goligranca.

Do sedaj so pripravili dve občasni razstavi in gostili ber-

linsko zbirko igračk na kolesih. S prvo z naslovom »Herman Lisjak spozna denar« so se otroci seznanili z denarjem, njegovo vrednostjo, pomenom, različnostjo in zgodovino. Po ogledu razstave so se otroci v improvizirani muzejski banki lahko igrali bančne uslužbenke in varčevalce in pri tem spoznavali pomen bančnega poslovanja v vsakdanjem življenju.

Druga z naslovom »Hitreje, višje, močnejše«, ki se izteka te dni, pa otroke seznani s športnimi panogami in njihovo zgodovino v svetu in pri nas. Ob Hermanu Lisjaku se pojavijo še vse mogoče živali, ki predstavljajo različne športne panoge. Ob razstavi se je vse leto dogajalo veliko zanimivega, med drugim so izdali igralne karte z ilustracijami Jelke Reichman in najbrž ni težko uganiti, kdo je Črni Peter.

Kaj pripravljata za naslednje leto Bronica Goligranc-Zakonjšek in Tanja Roženberger, ki sta izdelali vsebinski koncept »Hermanovega brloga«, in pripravili prvi dve razstavi, mi nihče ni hotel izdati. In še to – »Hermanov brlog« je bil v letošnjem letu med petimi nominiranci za evropski muzej leta. Že sama nominacija je bila izreden uspeh.

Irena Destovnik

MUSILOVA HIŠA

Maja Haderlap z novo knjigo

Pri založbi Drava je izšla nova pesniška zbirka Maje Haderlap v bibliofilni izdaji, ki nosi naslov v treh jezikih: »Gedichte – Pesmi – Poems«. Še skoraj »toplo« so jo predstavili občinstvu v Musilovi hiši v Celovcu. Zbirka zaobsega tudi pesmi iz njenih prvih dveh zbirk, »Žalik pesmi« in »Bajalice«. Fabjan Hafner, sodelavec Musilovega inštituta, je opozoril na simboliko teh naslovov. (Žalik žene, prastara mitološka bitja, ki znajo biti zdaj dobra zdaj hudobna, ter bajalice, s katerimi ljudje iščejo vire, izvire in skrivne vodne žile, ponazarjajo prabistvo, nenazadnje tudi zakoreninjenost v tej koroški deželi. Založnica dr. Helga Mrčnikarjeva pa je povedala, da je bila ta knjiga tudi njena osebna dolgoletna želja in da je srečna, ko je končno izšla in povrh še v tako lepi opremi.

O pesmih, prevodih in prevajalcih boste lahko prebrali kaj več v naslednji številki, a naj povem kar vnaprej: pesmi Maje Haderlap prevzamejo in med avtorčinem branjem je

Vsekakor več kot primerno božično darilo

Foto: SV

bilo v dvorani tiho »kot v cerkvi«. Po branju se je razvila debata o bivanju v dveh svetovih, o razklanosti in »sencah v ozadju«, o pisanju v enem ali drugem jeziku. Pesmi, ki jih je Haderlapova napisala bodisi v slovenščini ali nemščini, so prevedli drugi, in razložila je tudi vzroke za to. Zanimivo je bilo poslušati, kako so nekateri

poslušali pesmi prav s to tematiko v ozadju, drugim pa je bilo to razpravljanje odveč, češ da so pesmi dovolj močne, da govorijo zase, in so s tem tudi univerzalne.

Knjigo je likovno opremil Rudi Benetik in tudi zunanja podoba je izredno lepa. Vsekakor več kot primerno božično darilo! (Cena 480 šil.)

S. W.

MESTNO GLEDALIŠČE

Predbožični koncert nekoliko drugače

V Celovškem mestnem gledališču so prvič priredili predbožični (izrecno poudarjeno, torej ne »adventni«) koncert in izkazalo se je, da je nekaj takega resnično manjkalo v glavnem koroškem mestu. Vstopnice so razprodali že mesec po-

Medtem ko so prvi del koncerta oblikovali predvsem zbori, pa so v drugem delu prišli na račun ljubitelji jazza. Nastopili so med drugim Wulfenia Konzertchor, Komorni ansambel koroškega simfoničnega orkestra, Kärntner Kirchtagsmusik,

pesmi Bernharda C. Bünkerja, nastopila pa sta tudi igralca Rudolf Holoub in Peter Raab s svojimi kabaretističnimi točkami.

Navdušen aplavz pa je požel tudi Oktet Suha in pevci so bili navdušeni nad vzdušjem v

Oktet Suha na odru Celovškega mestnega gledališča

Foto: Stefan Zoltan

prej, tri dni po objavi termina, in prireditelji so se potrudili, da je bila ponudba vendarle drugačna kot pri podobnih »tradicionalnih«.

iz Nižje Avstrije je prišla skupina Mostviertler Birnbeitler, pa Emil Krištof, Ali Gaggi, Ulli Scherer in Karl Sayer. Vmes pa je Lukas Luderer bral narečne

dvorani. Jokej Logar: »Bilo je enkratno in vidi se, da je mogoče z velikim uspehom organizirati inovativne koncerte!«

F. W.

FARNA CERKEV
V ŠKOCJANU

Doživet adventni koncert

V Škocjanu je že dolga tradicija, da se v adventnem času, ki ga nekateri označujejo kot čas tihega pričakovanja, mirovanja in razmišljanja, zberejo domača kulturna društva, vključno slovenska, in da občanom izbrano in svečano zapojejo in zaigrajo iz bogate za-

kladnice in globoke čutne adventne pesemske kulture.

Svečani adventni koncert so oblikovali Mešani pevski zbor »Danica« iz Šentprimoža pod vodstvom Stanka Plozerja, ki je ubrano in čustveno zapel nekaj pesmi, Singgemeinschaft Turnerssee – Stein ter skupina »Nomos«, ki se je prvič predstavila v novem sestavu kot moški zbor, ki ga vodi Bertelj Logar.

Posamezne točke bogatega sporeda je z globokimi in duhovnimi mislimi o adventu povezovala Heidi Berger-Hobel.

M. Š.

»Singgemeinschaft Turnerssee – Stein«

V predzadnji letošnji številki, ko že nekako pospravljamo po skoraj preteklem letu, bi rad še nekoliko dregnil v našo kulturno sceno, predvsem pa v poročanje o kulturnih prireditvah. V zadnjih letih sem jih videl mnogo, morda celo preveč, kajti preobilica povzroči izrivanje iz spomina. Tako se mi včasih zgodi tudi ob poročanju. Vendar to ni poglobitveni problem. Zbori so lepo peli, eni bolj drugi manj, kaka pesem je bila na vrhunski ravni, ostalo je bilo dobro.

Tako moramo poročati o kulturnih prireditvah, pa ni velike zamere.

Hudo pa je pri gledaliških predstavah. To ni petje, je govorjena beseda, telesni izraz, je mimika, gib, postavitev na odru, je scena, so kostumi in rekviziti in še in še.

Skoraj vse predstave na Koroškem v zadnjih letih sem obiskal, videl, doživljal veselje in stisko, napredovanje in stagnacijo, celo nazadovanje. Na srečo je bilo več napredovanja. Predvsem pri otroških in mladinskih skupinah.

Gledališče živi tudi od kritike in to v veliki meri. Ta ga spodbuja, je določen korektiv. Seveda le resna in poštena kritika, ki upošteva neke določene kriterije.

Pa smo tam. Na Koroškem pošteno in objektivno kritike ali nismo navajeni ali pa jo takoj poosebimo s piscem. Kaj pa je bilo treba npr. temu novinarju pisati o tem, kdo ga je pa prosil, bolje, da več ne prihaja na naše predstave.

Koroško slovensko gledališče je seveda posebno v tem, da je predvsem amatersko, da v njem z velikim trudom delajo prostovoljci. Hkrati pa je

tudi zelo pomembna živa šola jezika. Kljub temu pa bi mu delali krivico, če bi ga ocenjevali samo iz tega vidika. Gledališče ima določene zakonitosti in te moramo upoštevati. Predvsem pa moramo biti do njega pošteni.

Konstruktivna kritika na Koroškem se kaj hitro v glavah kritiziranih sprevrže v razdiralno, uničevalno. Bolj paziš, da napišeš kaj spodbudno kritičnega, bolj so nekateri (predvsem režiserji) užaljeni.

Občutljivost, užaljenost, zamere

Pojav neke gledališke skupine v društvih, kjer je že dolgo ni bilo, je seveda treba drugače oceniti kot pa neko igralsko skupino, ki že dalj časa deluje in bi pričakoval, da tudi raste. Drugače moramo oceniti mladinsko skupino na Radišah, ki je že igralsko in jezikovno verzirana, kot pa npr. otroško skupino v Svečah ali v Škofičah, ki se pojavi občasno. Podoben strožji kriterij se oblikuje tudi za obe mladinski skupini v Bilčovsu. Takih primerov pa je še več. Pri odraslih skupinah pa so kriteriji še nekoliko bolj zapleteni. Če ugotoviš, da je neka skupina pred leti uprizarjala imenitne predstave, zdaj pa je nazadovala, njene režiserja ne moreš kovati v nebo. Igralci so pri tem še najmanj krivi.

Gledališka kritika mora vsebovati oceno, režiserji, njihovi sodelavci pa bi jo morali znati brati, jo analizirati, se odzvati, polemizirati, ne pa se nanjo preobčutljivo odzivati z zamero.

Jože Rovšek

PRIREDITVE

ČETRTEK, 17. 12.

- OBIRSKO, v ljudski šoli
18.00 Otvoritev obnovljene šole z novo telovadnico. Proslava oblikujejo šolarke / šolarji in Moški zbor SPD »Valentin Polanšek«
CELOVEC, KE-teatr, Südbahngürtel 24
19.00 Gledališka prestava »Die Talisfrau«
CELOVEC, v Musilovi hiši – Inštitut Roberta Musila
19.30 1. branje otroške literature; bere Martin Auer
ŠENTPRIMOŽ, v župnišču – katoliška otroška mladina
19.30 Večer petja trikraljevskih pesmi
ŠMIHEL, v farni dvorani
19.30 Predavanje: »Rakasta obolenja, rak na črevesu«. Predava: dr. Dušan Schlapper
DUNAJ, 1040, HAK, Schwindgasse – KSSŠD
20.00 Koncert zbora KSSŠD »Della ultima santa passione«

PETEK, 18. 12.

- BOROVLE, na glavnem trgu – Občina Borovlje
14.00 Božični kmečki trg
CELOVEC, KE-teatr, Südbahngürtel 24
19.00 Gledališka prestava »Die Talisfrau«
ŠENTILJ, v farni cerkvi
19.00 Šentiljski advent. Nastopajo: ljudska šola Šentilj, Familienmusik Hafner, Angelika in Eva Liebau, Vaščani pojo, mladinska skupina Šentilj, cerkveni pevci, MGv St. Egyden, Višarski kvintet
ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – k & k in SPZ
20.00 Predavanje »Chronisten schaffen Quellen«. Predavatelj: Mag. Gottfried Hörmannseider

SOBOTA, 19. 12.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – k & k
9.00 Raziskovalci regije in kronisti občine Bistrica v Rožu. Predavatelji: Dr. Avguštin Malle, Mihi Petschnig, Dr. Anton Feinig, Adolf Branz in prof. Štefan Pinter
CELOVEC, KE-teatr, Südbahngürtel 24
19.00 Gledališka prestava »Die Talisfrau«
SELE, v farnem domu – PD Sele in ORF-slovenski spored
20.00 Adventni koncert »Prišel je tihi čas«. Nastopajo: MePZ Sele, Die Rosentaler, Družina Blažej, trio trobent slovenske glasbene šole

NEDELJA, 20. 12.

- SELE-KOT, v šoli – SPD Herman Velik
14.00 Božičnica. Franci Kropivnik bo predvajal videoposnetke »Narava skozi letne čase« in posnetke kulturnih prireditev
ŠENTJAKOB V ROŽU, v farni dvorani – Društvo upokojencev
14.00 Redni občni zbor in božičnica
ŽELEZNA KAPLA, v farni cerkvi – Župnijski urad Železna Kapla
18.00 Adventni koncert. Nastopajo: MePZ SPD Zarja, Smrtnikovi bratje, cerkveni zbor z Obirskega in iz Železne Kaple, Gemischter Chor, Kirchenchor, Pensionistenchor, Učiteljski zbor LŠ, Lovski zbor

SOBOTA, 26. 12.

- SELE, v farnem domu – KPD Planina
18.00 Komedijska »Pleskarji nimajo spominov« (Dario Fo). Nastopa: gledališka skupina KPD Planina iz Sel; režija: Franci Končan
GLOBASNICA, pri šoštarju – SKD Globasnica, KKZ in VOX
20.00 Predstavitve prve zgoščenke skupine VOX. Nastopajo: VOX, Pepej Krop, Janez Gregorič, Christian Filipič, Podjunski trio
ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
20.00 Komedijska »Tudi policaji se bojijo, mar ne?« Nastopa: Brane Šturbej, igralec SNG Drama v Ljubljani

NEDELJA, 27. 12.

- CELOVEC, v Provincialni – MePZ Gallus, SKD Celovec, KKZ
9.30 Koncert Argentinskih solistov »Blagoslovljen, ki prihaja«. Oblikovanje maše in nato koncert

SOBOTA, 2. 1.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.00 Odprtje razstave bratov Čertov. Hanzl – skulpture iz lesa; Folti – slike in Nanti – skulpture iz kamna

NEDELJA, 3. 1.

- ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD Danica
14.30 Novoletni koncert. Sodelujejo: Mešani in otroški zbor SPD Danica, Dvojezični zbor farne mladine, Singgemeinschaft Kobenz in Hausmusik Offenbacher

SREDA, 6. 1.

- ŠENTILJ, v farni cerkvi – KKZ, SPZ, Cerkevni pevci Šentilj
19.00 Božični koncert s sv. mašo. Po maši bo moški vokalni ansambel »Pavel Kernjak« iz Maribora izvajal božične pesmi
ŠENTJANŽ, k & k – k & k
20.00 Odprtje razstave Georga Vitha iz Predarlske

PETEK, 8. 1.

- CELOVEC, pri Kapucinih – Katoliški dom Sodalitas
18.00 Slovensčina za začetnike II. Voditeljica: Nadja Volavšek

SOBOTA, 9. 1.

- CELOVEC, v domu sindikatov (ÖGB-Haus) – Slovenska prosvetna zveza
20.00 47. slovenski ples. Igra ansambel Vagabundi, polnočni show MAKE UP; rezervacija miz pri SPZ, tel.: 0463/514300-20

RADIO AGORA

OKVIRNI PROGRAM

Dnevno 10.00–14.00, 18.00–02.00
Na frekvencah 105.5 (Dobrač), 106.8 (Golica) in 100.5 (Žel. Kapla)

VSAK DAN

12.00 Mednarodna poročila
18.45 Mednarodna poročila

PONEDELJEK do PETKA

10.00 Koledar prireditvev
11.15 Pregled tiska
13.00 Glasba in gostje v studiu
18.00 Magazin: PO: Alpe-Jadran;
TO: šport; SR: CD tedna (ponovitvi SO: 13.00);
ČE: kultura;
PE: Po Koroškem
19.00 Otroški kotiček
20.00 Glasba: PO: jazz; SR: Ruff Radio; ČE: Music for the masses; PE: soundcheck.

LITERATURA NEDELJA

11.00 Literarna kavarna (ponovitev TO: 22.10)
PO, SR, PE
10.10 Literarni drobci (ponovitev 22.10)
TO + ČE:
10.55 Jezikovni tečaj UNIKUM (ponovitev 12.55, 19.55)

NEDELJO, 20. 12.

12.10 »Koroški Slovenci in leto 1968«
Naslov: 9020 Celovec, Paracelsusgasse 14, tel. 0463/418666, faks -99; e-mail: agora@magnet.at

Slovenski ples 1999

Slovenski ples 1999 vabi poln zabave in presenečenj, prenovljen, drugačen kot kdajkoli, obogaten z dobro voljo in smehom, za mlade in stare, za zaljubljene in tiste, ki se želijo zaljubiti. Samo enkrat na leto - za celo leto. Slovenski ples Nič več, ja, ja.

KMEČKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST (KIS)

vabi na informativni večer

»Mošt in žganje«

v petek, 18. 12., v Zadruzi Market v Škofičah
v torek, 29. 12., v gostilni Auer v Podgorju (vselej ob 19.30)

NEMŠČINA – SLOVENŠČINA

Iščemo prevajalko/tajnico z odličnim znanjem obeh jezikov za odgovorno delo v Ljubljani. Začetek dela februar 1999. Znanje uporabe osebnega računalnika. Prošnje pošljite v nemščini na naslov:

Avstrijsko veleposlaništvo Ljubljana,

Prešernova 23, SI-1000 Ljubljana

Podrobnejše informacije dobite na tel. štev. 061/179 07 00

Dr. Franc Wutti,

zdravnik splošne prakse v Borovljah, sporoča, da je od 24. do 30. decembra 1998 na dopustu.

Slovensko planinsko društvo

vabi na sodelovanje pri natečaju

»Planine v sliki«

Nagrajene bodo najboljše fotografije s planinskimi motivi. Slike naj bi imele velikost 30 x 21 cm; vsak udeleženec lahko odda tri slike, katerim je treba dodati geslo.

Slike pošljite na naslov: Slovensko planinsko društvo, 9020 Klagenfurt/Celovec, Tarviserstraße 16

do 15. januarja 1999.

PRAZNUJEJO

Černic iz Čirkovč – 90. rojstni dan; Marija Ratz z Bistrice – rojstni dan; Marija Vogl iz Štebna – rojstni dan; Rozina Zankl iz Male vasi – rojstni dan; Manč Močnik iz Šmihela – rojstni dan; Štefka Ambuš iz Štebna – rojstni dan; Zofka Kordeš iz Podjune – rojstni dan; Franc Klemenjak z Ledu pri Rudi – 90. rojstni dan; Hanzl Sadovnik iz Lepene – rojstni dan in god; Mici Ogris - K-

Tinca Trunk iz Žužalč – 85. rojstni dan; Peter Scheriau iz Hodiš – 40. rojstni dan; Johana Kukež z Obirskega – 70. rojstni dan; Tomi Ogris iz Stranj – rojstni dan; Tomi Potočnik iz Šentjakoba – rojstni dan; Kristi Schellander z Bistrice – rojstni dan; Matilda Baumgartner z Bistrice – osebni praznik; Marija Bister iz Želuč – 82. rojstni dan; Tini Krušic s Klopice pri Škofičah – jubilejni praznik; Andrea Aichholzer iz Hodiš – 30. rojstni dan; Tomi Ogris iz Stranj – rojstni dan; Rozalija

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 17. 12.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 18. 12.

18.10 »Utrip kulture«
SOBOTA, 19. 12.

6.08 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
NEDELJA, 20. 12.

6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (dr. M. Ostravsky)
18.00 Dogodki in odmevi
PONEDELJEK, 21. 12.

18.10 Kratek stik
TOREK, 22. 12.

18.10 Otroška oddaja (otroci iz Šentprimža)
SREDA, 23. 12.

21.04 Adventno petje iz Sel

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 20. 12.

13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 21. 12.
2.50 ORF 2 (Ponovitev)
16.20 TV SLO1 (Ponovitev)

I Smrečica ali novoletna jelka, simbol življenja in upanja

I Smiselno (božično) darilo: knjižni dar Slovenske prosvetne zveze

I »Že počiva vsa narava«: advent z Akademskim pevskim zborom »Tone Tomšič« iz Ljubljane

I Malčki iz vrtca so dejali: »Smučke na ramo in v Poden na sneg«

I Bogdan Borčič – na robu tišine izjedkane površine

I Adventni koncert v Selah: »Prišel je tihi čas ...«

SLOVENSKI VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE Jože Rovšek
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

SLOVENIJA

Revija »Naša žena« izbrala dobrodelnico leta

Že petič zapored je revija »Naša žena«, ki izhaja že od leta 1940 in je znana tudi pri nas, izbrala dobrodelnico leta. Leta 1994 so začeli z akcijo »Iščemo ljudi odprtih rok«. Letošnja nagrajenka dobrotica je Sinja Zemljič-Golob iz Ljubljane. Sinova bolezen je čez noč spremenila njeno življenje, ko je zbolel za rakom in ga tudi premagal. Danes Golobova s svojimi izkušnjami in bodrilnimi besedami pomaga staršem, ki jih družijo podobna usoda.

Za darovalko leta pa so izbrali dr. Danico Purg, direktorico centra Brdo, ki je tudi predsednica združenja za boj proti raku na dojki. Prihaja iz Haloz, področja, ki je še danes precej manj razvit kot ostala področja, in prav tam največ pomaga. Mno-Mirko Lebar, izjemna osebnost '98

gi so zaradi njene denarne pomoči prvič videli morje, sedli k računalniku, dobili štipendijo in podobno. Ko je bila mlada in revna, so drugi pomagali njej, pravi.

Za izjemno osebnost leta pa so izbrali invalida Mirka Lebarja, doma iz Ložnice pri Žalcu. Pri sedemnajstih mu je vlak odrezal obe nogi. Kljub telesni prizadetosti opravlja veliko del, poleg tega pa pleza v gore. Bil je že na Mont Blancu in v Andih. Z vozičkom je prevozil skoraj vso Slovenijo, zraven pa nabiral denar za celjsko bolnišnico.

Zahvalne listine je izročila Štefka Kučan, soproga predsednika države in pokroviteljica akcije revije Naša žena.

NOVA KNJIGA

Geografska monografija Slovenije

Sicer že pred nekaj meseci, a zato nič manj pomembna, je knjiga, ki je izšla pri Mladinski knjigi »Slovenija – pokrajine in ljudje«. Priporočamo jo vsem, ki bi radi bolje spoznali Slovenijo, saj so pokrajine opisane zelo zgoščeno, knjiga pa je opremljena tudi z lepimi foto-

grafijami in je še posebej primerna za poljudno branje, čeprav je polna informacij. Ima 736 strani in 450 slik in 100 zemljevidov, predstavljene pa so tudi značilnosti posameznih regij oziroma zanimivosti.

Naročite jo lahko pri knjigarni Naša knjiga v Celovcu.

KRIŽANKA

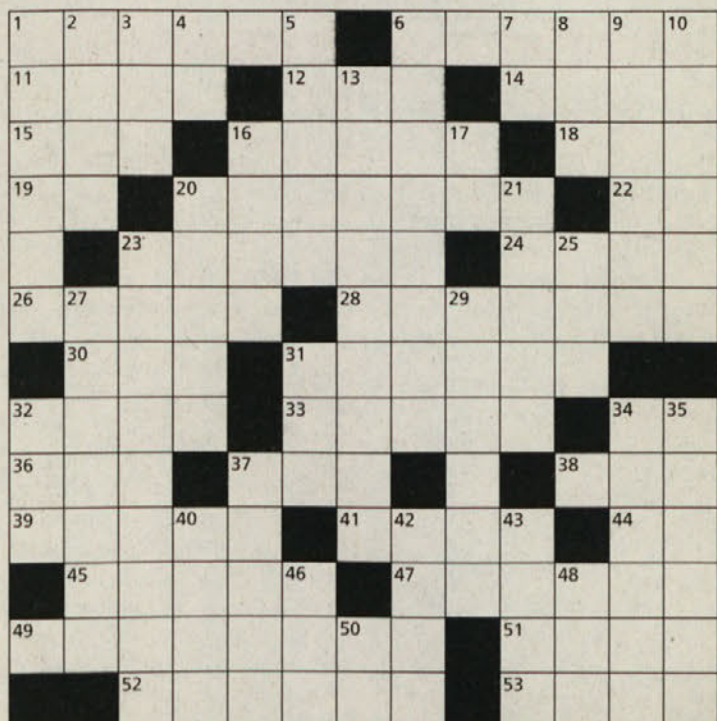
Sonja Wakounig

ŠTEV. 50

VODORAVNO:

- olesenel del sadeža, s katerim je pritrjen na vejo
- potrošnja
- otipanje
- če, ali
- bajeslovna čaša kraljev
- velika posoda za tekočine
- beseda zahvale
- angleška beseda za umetnost
- Tone Novak
- godalni instrument
- kazalni zaimek
- po rangu in stanu enak moški (posebno med menihi)

- žlahtni plin
- vložitev, tudi tisto, kar igra igralec
- velik, žilav bič
- avstrijska tiskovna agencija
- obok, lok
- del pohištva, tudi gora v Karavankah
- škofvska kapa
- Stane Sever
- stanje, ko žoga zleti iz igrišča (slov. pisava)
- pomladanski mesec
- avstrijska gledališka igralka (Elfriede)
- jugoslovanska denarna enota
- egipčanski sveti bik
- 100 m²

- turško-grški otok v Sredozemlju
- tista dva
- naprsna ruta pri žiljski narodni noši (iz italijanske besede »fazoletto«)
- vrvica za ribolov
- deček s čudežno svetilko
- prevleka, premaz na steni

NAVPIČNO:

- pogosta rečna riba
- angleško univerzitetno mesto
- španski narodni junak
- dolga pripovedna pesnitev
- domače listnato drevo, ahorn
- upravljanje družbe
- RG
- nadav, naplačilo
- madžarski skladatelj (Bela)
- stari del Hamburga
- dežela na jugu Italije
- okvara, pomanjkljivost
- Anton Novačan
- ogel (n. pr. pri hiši)
- pozitivna elektroda
- ženska, ki potuje z nekom
- prva ženska po bibliji
- plitva lesena skodelica
- ime temnordeče barve
- oče
- sadež
- štrajki
- močno poželenje
- tenka opna, film; tudi ime rečne ribe
- krajše ime za Apolona
- napolnjen
- goveja mast
- ocena v šoli; tudi nasprotje od kaosa
1. oseba edn. glagol »dati«
- osebni zaimek (2. os. edn.)

SPOMIN NA PESNIKA (»BUČI, MORJE ADRIJANSKO ...«)

Igo Gruden, pesnik s Krasa (1893–1948)

Pesnik Igo Gruden se je rodil 18. aprila 1948 v Nabrežini pri Trstu, kjer je imel njegov oče trgovino in gostilno. Doraščal je v idiličnem kraškem okolju med vinogradi in borovci, njegove oči in misli so sledile morskim valovom in čolnom, ki so odhajali v tujino. Šolal se je v domačem kraju, v Trstu in Gorici in že zelo zgodaj začel pesniti. Kmalu se je prebil v elitni krog piscev Ljubljanskega zvana. Mehka, kraška pokrajina z neštetimi barvnimi niansami je našla svoj enkratni odzven v Grudnovih pesmih. Toda v njih se zrcali tudi vsa tragika prve svetovne vojne. Čeprav je bil po sili razmer tudi sam vojak, je v srcu ostal civilist. Čeprav je bil na soški fronti ranjen (granata mu je razbila kost na levici in po zdravljenju v graški bolnišnici je ostal 60 % invalid), se je s tem vendarle rešil fronte in se predal študiju prava, ki ga je zaključil l. 1918 v Pragi, kjer je nato leta 1921 tudi doktoriral. V to dobo sodi tudi njegovo srečanje s češko operno pevko Hano Pirkovo, ki je bila v sezoni 1918/19 angažirana v ljubljanski operi. Njej je zaljubljeni pesnik posvetil pesniško zbirko »Narcis«, ki je izšla l. 1920. Istega leta je izšla tudi zbirka »Primorske pesmi«, ki jih je

posvetil svoji domači zemlji, kraju, ki jih je Ralpalska meja za vedno odtrgala od slovenske zemlje.

Dvajseta in trideseta leta preživlja »Narcis« (vzdevek, ki mu ga je nadel Oton Žu-

pančič) Gruden razpet med odvetniškim delom in neutrudnim pisanjem pesmi, prevajanjem tujih pesnikov in pisanjem književnih ocen.

Tudi druga svetovna vojna Grudnu mu ni prizanesla. Zaradi njegove pokončne in izredne narodne zavednosti je bil že od

dvajsetih let naprej na »črni« fašistični listi. Konec leta 1942 so ga Italijani aretirali in začelo se je njegovo več kot dveletno »potovanje« po različnih ujetniških taboriščih. Po osvoboditvi je nekaj časa sodeloval pri slovenskih oddajah na radiu Beograd, po vrnitvi v Ljubljano pa je postal pravni referent na ministrstvu za prosveto. Zbolel je in umrl prav na praznik »nove Jugoslavije« 29. novembra 1948.

V zapuščini, ki jo hranijo v Rokopisni zbirki Narodne univerzitetne knjižnice v Ljubljani, hranijo še več kot sto njegovih pesmi.

Mag. Rozina Švent
(Povzetek iz Rodne grude)

O VIRGINII WOOLF

Predstava v Mestnem gledališču

Pravzaprav nisem imela name na pisati o predstavi, ki ni niti nova niti neznana: stvar so že veliko pred menoj opravili bolj kompetentni, pa tudi predstava po več kot enem letu igranja verjetno ni več tisto, kar je bila ob premieri.

Da sem si premislila, je zato, ker začuda veliko ljudi pričakuje mnenje v časopisu: kot bi sami predstave ne videli. Kritika ima vendar namen, predstavo priporočiti ali pa ne, jo razčleniti v toliko, da bo znal tudi povprečen in gledališča nevesč gledalec razpoznati, zakaj je nekaj dobro in zakaj ne. Torej – na Koroškem po vsej verjetnosti ne bo mogoče, da bi si predstavljajmo ljubljanske Drame lahko še enkrat ogledali. Odveč je poudarjanje, da je bila uprizoritev igralsko na višku – to si vendar od centralnega slovenskega gledališča tudi pričakujemo. Edward Albee, avtor, je bil silno moderen v šestdesetih letih, ko je to razgaljanje med-

človeških odnosov bilo še nekaj novega. Kljub vsemu – aktualen je še tudi danes in bilo je zares otročje, da so nekateri moralisti zapustili dvorano med predstavo. Nič ni bilo tako provokantnega, česar bi ne videli skoraj vsak dan po televiziji.

Torej bi morala kritizirati odnos gledalcev do gledališča: ta pa je tako raznolik, kolikor je gledalcev in prav je tako. Kdor bi rad gledal le idilo, naj gleda Universum doma v copatah. Večina pa je bila vendarle zadovoljna in kar sem slišala kritik, so bile povečini osnovane in ne od muh. In to je tisto, kar me posebej veseli: »naših« ljudi ne moreš kar tako prodati – vedo, kaj je vredno kritike in kaj ne. To pa je zasluga aktivnega amaterskega ukvarjanja z gledališčem, naj bo na odru ali v dvorani. Tudi to izostri oko in občutek, torej: poleg jezikovne šole tudi estetska! Živela Koroška!

S. W.

DRAVOGRAD / POSVET O KADRIH

Kako vrniti zaupanje v industrijo?

Na nedavnem srečanju predstavnikov delodajalcev Koroške pokrajine, Gospodarske zbornice Slovenije, Območne enote Dravograd, in Srednje strojno-kovinarske šole z Raven na Koroškem, ki je bila sklicatelj, so govorili o močnem upadanju interesa za vpis v kovinarske in metalurške poklice. Želeli so poiskati ukrepe za uveljavitev teh in sorodnih poklicev v okolju, ki znova potrebuje mlade proizvodne delavce.

Prisotni so ugotavljali, da ob pretresih industrije in krčenju števila zaposlenih v zadnjih letih, zdaj že prihaja do pomanjkanja kovinarjev, metalurgov in podobnih poklicev. Podjetja se »starajo«, tehnologija je vse zahtevnejša, tržišče zahteva vedno več – mladih s poklicnim znanjem pa je že zdaj premalo.

Srednje šole, ki izobražujejo za proizvodne poklice, so občutile selitev mladih v storitvene poklice že mnogo prej, saj so jih razmere na trgu dela (viški, nizke plače, premalo štipendij) odvrčale od vpisa. Zadnja leta so podjetja sicer razpisala kadrovske štipendije, a bolj ali manj zaman. Mladi so, kot kaže, izgubili zaupanje v določene panoge.

Udeleženci posveta so na pobudo predstavnic Gospodarske zbornice OE Dravograd sklenili, da ta ustanova v sodelovanju z ravenško srednjo šolo izpelje anketo zaposlitvenih načrtov koroških podjetij. Podatke bodo odmevno preko sredstev obveščanja posredovali javnosti s ciljem, da bi v okolju postopoma spremenili odklonilno javno mnenje do iskanih proizvodnih poklicev.

Samo Šave

SMUČANJE/MOŠKI

Zgodovinski debakel oz. uspeh

Sobotni smuk v Val d'Iseru bi vsi avstrijski smučarji najraje pozabili, saj je pomenil najslabši rezultat zanje v zadnjih štirih letih. Kaj so bili vzroki za to, da najboljši avstrijski smučarji sploh niso mogli osvojiti točk za svetovni pokal, nihče ni mogel prav povedati. Tekma pa je tudi sicer nudila veliko presenečenj – v končnem seznamu najboljših so se našla še precej neznana imena.

Tako so slovenski smučarji celo dosegli najboljšo uvrstitev v hitrih disciplinah v zgodovini slovenskega smučanja! Aleš Brežavšek je bil 7., mladi Peter Pen pa 10.

Vendar so Avstrijci v nedeljskem superveleslalomu le pokazali, da še znajo dobro smučati – zmagal je Hermann Maier pred Stefanom Eberharterjem. Od Slovencev sta bila tokrat najboljša Jernej Koblar (23.) in Aleš Brežavšek (28.).

Tretja tekma je potem sledila v ponedeljek, in sicer je bil to nočni slalom v Sestriere. Končna faza je bila zelo napeta in drama-

tična, toda na stopničkah so končno bili sami izkušeni smučarji. Norvežan Finn-Christiansen Jagge je potrdil svojo zmago iz prejšnje sezone. Avstrijec Thomas Stangassinger, ki je bil s

Jure Košir po dveh letih spet na zmagovalnih stopničkah

svojimi 33 leti najstarejši od vseh – tekmovalcev, je le za 6 stotink sekunde zaostal za zmagovalcem in se tako uvrstil na 2. mesto. Le

za osemnajst stotink za jaggejem pa je bil Slovenec Jure Košir. Tekma pa je bila predvsem razveseljiva iz koroškega vidika. Tako se je Christian Mayer uvrstil na 6. mesto in mladi, a zelo talentirani Pliberčan Rainer Schönfelder na 17. mesto.

Tudi slovensko moštvo je končno spet lahko praznovalo ne le dobro 3. mesto Jureta Koširja, ampak tudi lep skupni rezultat. Tako je Drago Grubelnik s tretjim časom druge vožnje napredoval za 9 mest in se končno uvrstil na 10. mesto, Matjaž Vrhovnik pa na 19.

V svetovnem pokalu je na vrhu sedaj »peteroboje« med tremi Avstrijci in dvema Norvežanoma (Kjus in Aamodt).

Naslednje tekme moških bodo 18./19. (dva smuka v Gröndnu) in 20. (veleslalom v Alta Badii) ter 21. decembra (superveleslalom v Innsbrucku).

Svetovni pokal: 1. Eberharter 368, 2. Mayer 342, 3. Kjus (NOR) 313, 4. Maier 280, 5. Aamodt (NOR) 279.

ODBOJKA

Hud poraz SK Dob

Pred tekmo v Hartbergu je kapetan Martin Micheu svaril, da ne bo tako lahko zmagati, ker bi poraz za Hartberg proti neposrednemu konkurentu pomenil že skoraj izpad iz zvezne lige. In res se je moštvo Hartberga borilo za vsako točko.

Prvi set so Dobljani še dobili s 15 : 11, toda v nadaljevanju se je tekma vse bolj razvila v prid nasprotnika. Drugi set je zmagala ekipa Hartberga kar s 15 : 7, tretjega spet Dob s 15 : 10. Potem je bila tekma precej izenačena, toda končno so Dobljani doživeli poraz z 2 : 3.

Na lestvici to sedaj pomeni, da se bo morala ekipa Doba boriti proti izpadu iz zvezne lige. Zdaj je sicer še na 8. mestu, toda Hartberg zaostaja le še za 2 točki, torej za eno zmago.

Kot mogočo rešitev nastalega problema je kapetan SK Doba Martin Micheu predstavil novo okrepitev moštva, namreč slovaškega selektorja Vladimira Predala. 40-letni in 1,90 metra visoki Predal je igral v 1. slovaški ligi in bo menda prišel

za vsako tekmo v Avstrijo. Če bo slovaška odbojarska zveza do tedaj dovolila, bo Predal prvič s svojim novim moštvom nastopil že v naslednji tekmi v Šentpetru proti Feldkirchu (v soboto ob 16. uri). Upati je le, da bo novi igralec moštvu Doba vnesel novo stabilnost in samozavest.

Hartberg – SK Dob 3 : 2 (-11/7/-10/13/11)

Ženska ekipa Doba je bila v zvezni ligi-vzhod v derbiju proti AVC/ATSC Celovcu jasn favorit in je to pozicijo tudi potrdila. Zmaga s 3 : 0 je bila gladka.

SK Dob – AVC/ATSC Celovec 3 : 0 (9/14/10)

ZVEZNA LIGA – MOŠKI

1. Salzburg	11 11	033:1 22
2. Donaukraft	12 11	133:3 22
3. Sokol	12 8	428:15 16
4. Enns	11 8	325:13 16
5. Tirol	12 7	523:18 14
6. Hypo VBK	12 5	718:25 10
7. Feldkirch	12 3	914:29 6
8. SK Dob	12 3	914:29 6
9. Hartberg	12 2	109:33 4
10. Gleisdorf/Weiz	12 1	114:35 2

Carving na smučanje in snowboarding na Arlberg

Slovenska športna zveza vabi v zimskih semestralnih počitnicah (od 7. do 13. 2. 1999) na smučanje in snowboarding v Stuben na Arlbergu.

Udeleženci bodo bivali v hotelu MONDSCHNEIN v Stubnu (ca. 60 oseb). Odhod v Stuben bo v nedeljo, 7. februarja 1999, z vlakom (o času odhoda bodo udeleženci še obveščeni). Odhod iz Stubna nazaj pa bo v soboto, 13. februarja 1999, po zajtrku.

Cene: Šest polovičnih penzionov (zajtrk, popoldanski prigrizek po smučanju, večerja), savna, plavanje, petdnevna vozovnica za vzpenjače po celotnem Arlbergu, skibus do Zürsa, Lecha in St. Christoph, vožnja z vlakom iz Celovca v Lange in nazaj, prevoz do hotela, šola v smučanju, carvin-

gu in snowboarding (izleti) v dopoldanskih urah, snowboardi in carving smuči od firme Elan v Brnci

odrasli: 7.300 šil.
otroci do 14 let – 5.200 šil.
otroci do 6 let – 3.500 šil.

V dopoldanskih urah se bodo udeleženci lahko udeležili izletov, pouka v smučanju in snowboardingu pod strokovnim vodstvom prof. Antona Malleja, Richarda Kunčiča, Severa Pušnika, Toma Weissa, Christiana Zeichna in Danila Prušnika.

Prijave z naplačilom 1.000 šil. sprejema POSOJILNICA-BOROVLEJE, poslovalnica Celovec, Bahnhofstraße 1, konto št. 1-03-029.113.

Veljajo splošna določila za potovanje. **Danilo Prušnik**

LJUBLJANA

Program za pridobitev ZOI treh dežel

Na seji sekretariata slovenskega organizacijskega odbora za olimpijske igre »Senza Confini 2006« v Ljubljani so obravna-

vali program petih ključnih točk. Sprejeli so program, s katerim bodo skušali v zadnjih šestih mesecih kandidacijskega postopka na svojo stran pridobiti čimveč članov 120-članskega Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK).

V program je bil vključen predvsem podroben program

športnih prireditev, na katerih bodo prisotni predstavniki MOK, vsa strokovna in druga srečanja mednarodnih panožnih zvez in organov MOK ter podroben načrt gospodarskih, turističnih in drugih prireditev, vezanih na olimpijsko gibanje. Sprejeli so tudi podroben načrt aktivnosti znotraj skupnega podjetja »Celovec 2000« in načrt dejavnosti tako doma kot tudi na tujem. Pri tem so se osredotočili na pomembne dogodke v Sloveniji, kot so to svetovni pokal v alpskem smučanju v Kranjski gori in Mariboru, smučarski skoki v Planici, zasedanje komisije MOK na Bledu (od 25. do 28. maja 1999) ter zasedanje 35 članic združenja nacionalnih televizij IBU. Pripravili so načrt, s katerim želijo pridobiti čim širšo slovensko javnost za OI 2006, poleg tega pa so pripravili tudi poseben marketinški načrt, ki bo zagotavljal sredstva za delovanje slovenskega odbora in njegove akcije.

SMUČANJE/ŽENSKO Meissnitzerjeva zmagala kar dvakrat

Avstrijka Alexandra Meissnitzer se še vedno kaže v izredni tekmovalni formi. Ta konec tedna je v Val d'Iseru zmagala obe tekmi – v veleslalomu in tudi v superveleslalomu. Tudi ostale avstrijske smučarke so se dobro odrezale – Anita Wachter je presenetljivo postala celo 3. v veleslalomu! Slovenke se niso uvrstile med najboljše, toda Hrvatica Janica Kostelić je spet dokazala svoj talent s 6. mestom v veleslalomu.

Letni sestanek OKS-ZŠZ z zamejskimi športnimi organizacijami

Tradicionalni letni programski sestanek o zamejskem športu, ki ga organizira Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (OKS – ZŠZ), se je tokrat vršil v novo zgrajenem kulturno-informacijskem centru porabskih Slovencev v Monoštru.

Slovensko športno zvezo (SSZ) je na sestanku zastopal poslovodni tajnik Ivan Lukan, Združenje slovenskih športnih društev v Italiji (ZSSDI) predsednik Jure Kufersin, porabske Slovence pa predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnők. Od OKS-ZŠZ so se srečanja udeležili podpredsednik komisije za mednarodno sodelovanje in olimpijske zadeve OKS Evgen Bergant, referent za zamejski šport Marjan Jemec, vodja sektorja za mednarodne zadeve pri OKS Manica Lipeč ter direktor Slovenske Olimpijske akademije dr. Rajko Šugman.

Po izčrpnih poročilih predstavnikov zamejskih športnih organizacij o delovanju v letu 1998 ter analizi stanja zamejskega športa so se udeleženci sestanka dogovorili:

- za nadaljno krepitev sodelovanja med slovensko krovno športno organizacijo in nositelji slovenskega športa v zamejstvu;
- za večjo prisotnost zamejskih športnih organizacij pri sodelovanju OKS-ZŠZ z olimpijskima komitejema Avstrije (ÖOC) in Italije (CONI);
- za strokovno in organizacijsko pomoč zamejskim športnim organizacijam s strani OKS in uradnih ustanov Republike Slovenije za doseg ugodnejših pogojev za njihovo delovanje, vključno pri ustvarjanju finančno-materialne osnove;
- za pospešeno ustvarjanje športnih struktur pri porabskih Slovencih.

Soglasno je bil nadalje sprejet predlog OKS-ZŠZ, da bo tradicionalno »Srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel« 25. in 26. junija 1999 v Murski Soboti z Ljutomerom. Program bo zajel iste športne panoge kot lansko leto (nogomet, košarka, namizni tenis, odbojka, rokomet), sodelovali pa bodo lahko mladinci do 15 let.

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 44

Silvo Kovač

Musil – Gliksmann/1972

Napad belih figur je črni trenutno zaustavil s škrajasto potezo e5 – napadel je trdnjavo in lovca – obenem pa želi uspostaviti materialno ravnotežje. Beli, ki je na potezi, ima skriti maneuver in nasprot-

nika postavi pred nove – ne-rešljive probleme. Poiščite zmagovito pot belega!

Rešitev št. 43

Že po prvi potezi črnega 1...Tc4! je beli spoznal svojo zmoto in zaupanje v kmeta h7. Seveda črni ne igra 1...Tg2:+? 2.Kh3!. Po 2.Kg5 (Kh5) ali poljubno potezo s kraljem, je črni s potezo 2...Th4! preprečil promocijo kmeta v damo. Obenem pa je usmeril belega kralja na polje h4 3.Kh4: na kar sledi 3...g5+! in s tempom osvobodil polje g7 črnemu kralju 4.Kg7 in črni zmagal!

